

ADVOKATFIRMAET
JON PALLE BUHL

Fredericia Kommune
Miljø

Att.: Sagsbehandler Mette Schjødt
E-mail: Mette.schjodt@fredericia.dk

18. maj 2016
tbp/mf
J.NR. 25013004

Vedr.: Sags id.: 16/948 – Udslip af kvælstof til Lillebælt

Som advokat for Dan Gødning A/S ("Dan Gødning") er jeg via den af Fredericia Kommune oprettede hjemmeside blevet opmærksom på notat af 21. april 2016 om "Foreløbig vurdering af omfanget af udslippet af kvælstof til Lillebælt fra Dan Gødning A/S".

Det fremgår under overskriften "**Konklusion**", at "Fredericia Kommune på et foreløbigt grundlag vurderer, at der ud fra en konservativ betragtning blev udledt mindst 4000 tons kvælstof (total N) til Lillebælt i forbindelse med tankkolapset og branden på Dan Gødning A/S og Nagro A/S den 3.-4. februar 2016".

På baggrund af de oplysninger, der foreligger på nuværende tidspunkt for Dan Gødning, der havde ansatte til stede på virksomheden på uheldstidspunktet og i timerne derefter, forekommer det lidet sandsynligt, at der skulle være udledt 4.000 tons kvælstof (total N) til Lillebælt.

Det samlede udslip af kvælstof er opgjort til ca. 4.750 tons, heraf 4.000 tons N32 og 750 tons N16, efter de p.t. foreliggende oplysninger.

Det af udslippet berørte område opgøres i notatet til ca. 200.000 m², heraf oplyses de ubefæstede dele til at være ca. 8.000 m².

ADVOKATFIRMAET
JON PALLE BUHL

På side 3 i notatet hedder det:

”Overfladeafstrømning

Hele området har terrænhældning i retning af Lillebælt. Den grønne sti bag Autohuset Vestergaard (kommunens areal) skråner kraftigt opad mod nord (jernbanedæmning), men har fald i retning af Autohuset Vestergaard mod syd. Tankene og det berørte område ligger meget tæt på Lillebælt.

Ojenvidner har oplyst, at en ”flodbølge” af gødning skubbede biler op ad skråningen. Fredericia Kommune vurderer, at gødningen er løbet retur i retning af Lillebælt efter at være blevet stoppet af skråningen op mod jernbanen.

En overvågningsvideo fra Pakhusvej og i retning af Møllebugtvej viser en kraftig strømning af gødning fra flere retninger, der løber direkte i retning af Lillebælt. Væskemængden er stå stor og strømningshastigheden så høj, at det kun kan have været en meget begrænset del af væsken, der løb i rendestensbrønde. Resten er via overfladeafstrømning løbet ud over kajkanten og i Lillebælt. Kajkanten har ingen overhøjde til tilbageholdelse af større spild”.

Tank 7 revnede mod nord lidt over kl. 21.00 den 3. februar 2016, hvorved en betydelig mængde gødning (N32) strømmede *mod nordvest* – ikke mod Lillebælt – med stor kraft henover Strandvejen og op mod det ubefæstede areal op til jernbanedæmningen/skråningen, og flere biler fra Autohuset Vestergaard blev skyllet over i bevoksningen på skråningen. En tom tank (12) blev skyllet ud på Strandvejen, hvorimod den revnede tank 7 gled bagud og lagde sig mod sydvest.

Gødningsstrømmen blev stoppet af jernbanedæmningen/skråningen. Den del af gødningen, der ikke blev opsamlet og/eller afledt i den forholdsvis dybe grøft bag Autohuset Vestergaard langs jernbanedæmningen, reflekterede på skrænten og løb dermed retur langs og over Strandvejen og ned mod tankgården. En besigtigelse af Strandvejen – også i dag – viser, hvor stort et areal gødningen blev udbredt på, jf. tillige de undersøgelsespåbud, som Fredericia Kommune har meddelt bl.a. Dan Gødning og det oplæg til undersøgelsesprogram, der er præsenteret for Fredericia Kommune, herunder bl.a. billederne fra grøften. Tilbageløbet havde ikke karakter af ”en flodbølge”, men var et reflekterende tilbageløb over et stort areal.

ADVOKATFIRMAET
JON PALLE BUHL

I notatet henvises (side 3, sidste afsnit) videre til en overvågningsvideo fra Pakhusvej. Den gødning, der ses på videoen, stammer sandsynligvis fra andre beskadigede tanke (tank 1, 2 og 3), hvori Dan Gødning opbevarede op mod 2.000 ton gødning N16. Disse 3 tanke stod syd/sydøst for tank 7. Tankgårdens mure blev beskadigede mod nord og vest, men ikke mod syd og øst. Ud fra overvågningsvideoen skønnes strømningen ikke at overstige kantstenshøjde eller underside af den lukkede port på det filmede sted. Dan Gødning antager, at Havnen har adskillige overvågningskameraer og vel dermed flere videoer. Jeg opfordrer til, at Fredericia Kommune indhenter og gennemser de øvrige overvågningsvideoer på området for at få et mere komplet billede af forholdene på uheldstidspunktet.

Som nævnt indledningsvis – i notatet – sker der afledning fra de befæstede arealer på forskellig vis, herunder til Lillebælt, men det er velkendt, at et af de primære formål i beredskabsloven er at forebygge afløb i sådanne situationer ved omgående tilpropning af afløbene. Det afløb af gødning, der kan være tilført Lillebælt, er således begrænset til afløbenes (samlede) kapacitet indtil afpropning fandt sted. Der må foreligge en beredskabsplan for Havnen, som netop sikrer en rettidig indsats mod udledning til Lillebælt ved uheld. Jeg beder om en kopi af den (da)gældende beredskabsplan for Fredericia Havn (ADP), og det bedes oplyst, om kommunen har indhentet oplysninger fra beredskabet om, hvornår tilpropning af afløb fandt sted, henholdsvis i hvilket omfang inddæmning fandt sted og hvornår?

På side 3 i notatet hedder det, at ”Resten [dvs. det, der ikke er løbet i ”rendestensbrønde”] er via overfladeafstrømning løbet ud over kajkanten og i Lillebælt”. Det tilføjes, at ”Kajkanten har ingen overhøjde til tilbageholdelse af større spild”.

Kajkanten/kantstenen har en højde på nogle få centimeter. Det samlede areal, som gødningen, N32 i en helt anden retning, løb ud på, var som anført betydeligt, jf. oplysningen i notatet om, at det berørte område udgjorde ca. 200.000 m². Det er ikke oplyst, at kajkanten og kajanlægget skulle være beskadiget ved tilstrømning af gødning eller som følge af overstrømning. I mangel af overvågningsvideoer, der måtte vise det modsatte, forekommer det sandsynligt, at i hvert fald størstedelen af den gødning (N32), der løb tilbage fra skråningen/banedæmningen i stedet for at løbe i Lillebælt, bredte sig ud over de arealer, der er omfattet af Fredericia Kommunes undersøgelsespåbud.

ADVOKATFIRMAET
JON PALLE BUHL

Henset til det store areal, som gødningen blev spredt ud på samt ovenstående, er der ikke på nuværende tidspunkt et bare nogenlunde sikkert grundlag for at fastslå, ”at langt størstedelen af de gødningsprodukter, der var i tankene på ulykkestidspunktet, er ledt ud i Lillebælt”.

Det er givet, at der er udledt gødning til Lillebælt via de i notatet nævnte kloak-systemer, men alene disses kapacitet og den afpropning, der må have fundet sted, tilsiger, at der ikke kan være tale om større mængder, hvilket Fredericia Kommune da også selv antager.

For så vidt angår de ubefæstede arealer (mod nord) må det konstateres, at det netop var disse, der i første omgang blev belastet ved tank 7's kollaps og udslip af gødning (N32). Fredericia Kommune anfører i notatet (side 5, andet afsnit) under omtalen af de meddelte undersøgelsespåbud til blandt andet Dan Gødning, at det på baggrund af disse undersøgelser kan beregnes, hvor meget kvælstof, der er bundet i jorden på prøvetagningstidspunktet. Fredericia Kommunes konklusion i afsnittet umiddelbart efter, hvorefter der ”ikke er tilbageholdt afgørende store mængder gødning på de ubefæstede arealer”, synes med fordel at kunne afvente undersøgelsesresultaterne.

Det synes givet, at der er udledt gødning N16 fra de beskadigede tanke 1, 2 og 3 i Lillebælt, men ikke i et omfang der berettiger til en antagelse om en samlet (N32 og N16) udledning af 4.000 tons kvælstof (total N).

Samtidig skal det nævnes, at oplysningen i notatet (side 5, fjerde afsnit) om, at grundvandets strømningsretning entydigt er mod Lillebælt, efter det for Dan Gødning oplyste, ikke er faktisk korrekt, jf. det oplæg til undersøgelsesprogram, som Fredericia Kommune har modtaget fra Dan Gødning. Ved undersøgelserne vil de faktuelle strømnings- og fluxforhold til Lillebælt blive belyst.

Endelig fremhæves, at tank 4, indeholdende ca. 3.000 ton N16, ikke blev ligeså beskadiget som tank 1, 2, 3 og 7, idet tanken stadig står hel, men er vredet meget skæv. En stor del af indholdet af tank 4 er derfor formentlig lækket ud i tankgården (der er lavest ved tank 10), hvor det – sammen med en del af den N32, der måtte være reflekteret på jernbaneskråningen – må antages at være fordampet ved den efterfølgende brand.

---oo0oo---

ADVOKATFIRMAET
JON PALLE BUHL

På ovenstående baggrund skal jeg henstille, at Fredericia Kommune revurderer omtalte foreløbige vurdering af omfanget af udslippet af kvælstof til Lillebælt, når resultatet af den undersøgelse, som Dan Gødning udfører i henhold til Fredericia Kommunes undersøgelsespåbud, er gennemført.

Dan Gødning er klar til at påbegynde undersøgelsen og har meddelt Fredericia Kommune, at Dan Gødning anser det for hensigtsmæssigt, at undersøgelsen påbegyndes hurtigst muligt, jf. mit brev af 13. maj 2016. Fredericia Kommunen har imidlertid – på grund af kommunens forhold – valgt at udskyde igangsættelsen af undersøgelsen, jf. kommunens efterfølgende brev også af 13. maj 2016.

Der er på nuværende tidspunkt ikke et påviseligt grundlag for at konkludere, at der skulle være udledt mindst 4.000 tons kvælstof (total N) til Lillebælt.

Der er heller ikke – så vidt det er oplyst – konstateret ”en klar konsekvens af udslip af gødning (kvælstof) til Lillebælt”, endsige en varig konsekvens. Tværtimod har prøver – Dan Gødning bekendt – vist, at der ikke er nogen målbar konsekvens.

Der er således ikke noget, der indikerer, at der skulle være indtrådt en miljøskade.

Med venlig hilsen

Torben Byskov Petersen